

FRAMTIDENS SKAPARE

Unga utforskar arbeidslivet

KOSEK

FRAMTIDENS SKAPARE

Videoserien som skapats inom projektet Framtidens skapare – unga utforskar arbetslivet består av tre undervisningsvideor för högstadielärover. Syftet är att stödja unga i att utveckla färdigheter kopplade till arbetsliv och företagande samt att reflektera över sin egen framtid.

I videorna behandlas teman som är viktiga för unga, såsom välbefinnande, framtidstro samt likabehandling, jämlikhet och delaktighet. Videorna är producerade tvåspråkigt och kan användas i olika läroämnen i högstadiet samt i fenomenbaserad undervisning.

De tillhörande diskussionsuppgifterna uppmuntrar till aktivt deltagande, dialog och reflektion, då videornas teman går på djupet och väcker tankar om arbetsliv, framtid och den egna rollen i samhället.

Videoserien består av tre temavideoor

- Vad händer om jag gör ett misstag eller gör bort mig?
- Finns det en plats för mig i framtiden?
- Får alla vara med?

Videorna producerades i samarbete med högstadieungdomar i Karleby, Karlebynejdens Utveckling Ab samt designbyrån Studio Frekvens, med stöd av Karleby stads utbildningstjänster. Studio Frekvens ansvarade för det innehållsmässiga och visuella genomförandet samt videoproduktionen. Projektet genomfördes år 2025 och finansierades av Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

Så här kan videorna användas som stöd för diskussion och lärande

De tre undervisningsvideorna behandlar teman som är viktiga för unga, såsom psykiskt välbefinnande, framtidstro samt jämlikhet, likabehandling och delaktighet.

Till videorna har diskussionsuppgifter tagits fram för att fördjupa de teman som behandlas under lektionen. Uppgifterna är ett utmärkt sätt att stödja lärandet och säkerställa att videornas teman inte stannar vid enbart en tittarupplevelse. Med hjälp av uppgifterna kan de ämnen och teman som lyfts fram i videorna gemensamt reflekteras över, tillämpas och kopplas till det egna livet samt till den lokala kontexten.

Denna handledning är avsedd för läraren som leder diskussionen efter visningen av videon. Lärarens roll är att skapa en trygg och öppen diskussionsmiljö där eleverna kan reflektera över tankar som videon väcker, dela egna erfarenheter samt hitta kopplingar till studier, vardag och framtida arbetsliv. Målet med diskussionsuppgifterna är att eleverna genom samtal ska få en djupare förståelse för videornas teman, lära sig att identifiera sina egna attityder och styrkor samt öva på konstruktiv interaktion, samtal och reflektion.

FRAMTIDENS SKAPARE

Diskussionsuppgifternas allmänna struktur

1. **Titta på videon:** Eleverna ser videon utan avbrott. Läraren kan be dem göra några anteckningar: vad som fastnade, överraskade eller väckte frågor.
2. **Gemensam diskussion under lärarens ledning:** Läraren leder diskussionen med hjälp av frågor.
3. **Fördjupande diskussionsuppgift:** Uppgiften kan göras i par eller i små grupper.

FRAMTIDENS SKAPARE

Video 1: "Vad händer om jag gör ett misstag / gör bort mig?"

Videons tema har lyfts fram av unga själva: att göra misstag upplevs ofta som något skrämmande och nervöst. Syftet med videon är att bryta föreställningen om att misstag innebär misslyckande och att stärka förståelsen för att misstag är en naturlig del av lärande och utveckling samt en viktig del av arbetslivet.

Videon betonar att det är tillåtet och helt normalt att göra misstag även i arbetslivet. Vuxna och yrkesverksamma gör misstag hela tiden. Det viktigaste är hur man förhåller sig till dem: vad man lär sig, hur man pratar om dem på ett konstruktivt sätt och hur man kan rätta till dem.

Med hjälp av diskussionsuppgiften får eleverna fundera på vad arbetslivsrepresentanterna i videon menar när de berättar om sina egna misstag och vilka råd de ger om att möta och lära sig av dem.

Tema: Psykiskt välbefinnande, tolerans för misslyckanden

Mål: Eleverna reflekterar över hur inställningen till misstag och misslyckanden påverkar självkänsla, lärande och välbefinnande.

Video 1: ”Vad händer om jag gör ett misstag / gör bort mig?”

Diskussionsfrågor för läraren (klass eller smågrupper)

- Var det någon scen eller tanke kring misstag som berörde dig särskilt? Varför?
- Vilka känslor väcker det i allmänhet att göra misstag?
- Vad sade arbetslivsrepresentanterna om misstag? Vilket råd vill du särskilt komma ihåg?

Praktiskt moment: grupparbete – ”Från misstag till insikter”

Instruktioner:

- Dela in er i smågrupper (3–4 personer).
- Diskutera följande frågor:
 - Känner ni igen påståendet i videon om att unga ofta oroar sig för att göra misstag?
 - Varför känns det nervöst att göra misstag?
 - Vad skulle hjälpa att förhålla sig mer avslappnat till misstag? Förändrades ditt sätt att tänka tack vare videon?
 - Vilken nytta har det att även vuxna och yrkesverksamma öppet berättar om sina misstag?

Skriv ner gruppens viktigaste observationer eller insikter (på papper eller digitalt).

Avslutningsvis delar varje grupp med sig av en insikt i en gemensam diskussion, eller så kan läraren läsa upp elevernas reflektioner.

FRAMTIDENS SKAPARE

Video 2: ”Finns det en plats för mig i framtiden?”

Temat utgår från ungas osäkerhet inför framtiden – oro för om man hittar sin plats, om man duger eller kan tillräckligt. Videons syfte är att stärka hoppet och tron på de egna möjligheterna samt förståelsen för att framtidens arbetsliv erbjuder otaliga alternativ och är i ständig förändring.

Arbetslivsrepresentanterna berättar i videon om sina egna vägar och insikter: få vuxna har från början vetat exakt vad de vill göra, och de flesta karriärer består av olika skeden, försök och förändringar.

Det centrala budskapet är att man inte behöver fatta slutliga beslut redan i högstadiet. Det viktigaste är nyfikenhet, lärande och mod att ta tillvara möjligheter.

Tema: Hopp, framtidstro, att hitta sin plats och sitt yrke

Mål: Eleverna reflekterar över sina styrkor och intressen samt tron på att alla har möjligheter i framtiden.

Video 2: ”Finns det en plats för mig i framtiden?”

Diskussionsfrågor (*i klassen eller i mindre grupper, med lärarens stöd*)

- Vilken tanke eller del av videon väckte mest funderingar hos dig?
- Vilka exempel gavs kring framtida arbetsliv, studier eller karriärplanering?
- Hur kändes videons tanke om att framtidens studie- och karriärväg inte alltid går spikrakt?
- Känns det lättande eller uppmuntrande?

Praktiskt moment: grupparbete – ”Framtidskartan”

Instruktioner:

- Dela in er i smågrupper (3–4 personer).
- Diskutera först:
 - Vad ger dig hopp inför framtiden och arbetslivet?
 - Förändrades ditt sätt att tänka om beslut eller möjligheter tack vare videon?

Skapa tillsammans en ”framtidskarta” där ni skriver ner drömmar, styrkor och tankar om framtiden och arbetslivet.

Avslutningsvis delar varje grupp en tanke i den gemensamma diskussionen:

Vad hjälper mig att tro att det finns en plats för mig i framtidens arbetsliv?

FRAMTIDENS SKAPARE

Video 3: ”Får alla vara med?”

Temana i videon ”Får alla vara med?” är känsliga och viktiga. De utmanar till reflektion kring hur individen, skolan och arbetsgemenskapen tillsammans kan främja likabehandling och jämlikhet samt en känsla av att alla får vara med, oberoende av kön, etnisk bakgrund, religion eller sexuell läggning.

Videons tema behandlar känslan av att höra till, acceptans och likabehandling – det vill säga att alla ska ha möjlighet att vara med som sig själva.

I ungas erfarenheter framträder frågor om delaktighet och utanförskap tydligt: när känner man sig som en del av gemenskapen och när hamnar man utanför?

Syftet med videon är att väcka tankar om hur var och en av oss kan bidra till att alla får vara med, i skolan, i fritidsintressen och i framtidens arbetsliv.

I videon reflekterar representanter från arbetslivet och unga över hur jämlikhet och likabehandling tar sig uttryck på arbetsplatser samt varför mångfald är en styrka. Videon tar ställning till hur jämlikhet syns i arbetslivet och varför den inte alltid förverkligas av sig själv. I diskussionen lyfts frågor om huruvida arbetslivet ser likadant ut för kvinnor och män, och om det förekommer diskriminering i arbetslivet till exempel på grund av religion, sexuell läggning eller etnisk bakgrund.

Syftet med reflektionsuppgiften är att stärka förståelsen för att delaktighet och jämlikhet skapas genom små handlingar och attityder, och att alla har en roll i att bygga ett tryggt, öppet och likabehandlande klimat.

Tema: Jämlikhet, likabehandling och delaktighet

Mål: Eleverna identifierar vad som stärker eller försvagar delaktighet och jämställdhet i den egna miljön och i arbetslivet.

Video 3: ”Får alla vara med?”

Diskussionsfrågor

- Vilka tankar väckte videon kring vad det innebär att ”få vara med”? Vad tycker ni – får alla enligt er vara med i skolan eller i arbetslivet?
- Har ni lagt märke till situationer där någon har behandlats ojämlikt eller blivit utesluten? Beskriv situationen.
- Vad sades i videon om jämställdhet och likabehandling mellan kvinnor och män i arbetslivet?

Praktiskt moment: grupparbete – ”Vårt löfte för jämlikhet”

Instruktioner:

Dela in er i smågrupper (3–4 personer).

Diskutera:

- Tycker ni att skolan eller arbetslivet är likadant för alla – för personer av olika kön, med olika bakgrund eller med olika sätt att tänka?
- Har ni lagt märke till situationer där någon har behandlats annorlunda till exempel på grund av kön, religion, språk, bakgrund eller någon annan orsak?
- Hur kan man agera rättvist i sådana situationer?
- Vems ansvar är det att se till att alla får vara med – individens, gruppens eller hela skolans?

Skriv ner tre konkreta handlingar eller löften som stärker gemenskapen i klassen eller skolan.

Avslutningsvis kan grupperna dela med sig av en handling och tillsammans skapa en gemensam lista: **”Vårt löfte”** för jämställdhet och delaktighet.

FRAMTIDENS SKAPARE

Unga utforskar arbetslivet

